

Het nieuwe bouwbesluit

Integratie van voorschriften voor bouwen, brandveilig gebruik en slopen

Een groot aantal voorschriften over het (ver)bouwen, gebruiken en slopen van gebouwen en andere bouwwerken is samengevoegd in het Bouwbesluit 2012. Het Bouwbesluit 2012 is in de plaats gekomen van het Bouwbesluit 2003, de daarbij behorende ministeriële regeling, het Gebruiksbesluit en een aantal voorschriften uit de gemeentelijke bouwverordeningen. Het bevat ook enkele nieuwe voorschriften.

Waarom een nieuw Bouwbesluit?

De bouwregelgeving is nooit af. Europese ontwikkelingen, wensen van de Tweede Kamer en ervaringen bij de praktijktoepassing van voorschriften vragen regelmatig om actualisering van bestaande voorschriften. De bouwregelgeving wordt daarom van tijd tot tijd aangepast. Het recente groot onderhoud is afgesloten met het Bouwbesluit 2012.

De voorschriften waren voor 1 april 2012 verbrokkeld opgenomen in een veelheid aan regelingen: het Bouwbesluit 2003, de daarbij behorende ministeriële regeling, het Gebruiksbesluit, het Besluit aanvullende regels veiligheid wegtunnels (Barvw) en 418 gemeentelijke bouwverordeningen. Deze regelingen hadden elk hun eigen systematiek, begrippen en begripsomschrijvingen. Het is voor iedereen veel eenvoudiger nu deze voorschriften op elkaar afgestemd in één algemene maatregel van bestuur en één daarbij behorende ministeriële regeling zijn opgenomen. Dit is gerealiseerd met het Bouwbesluit 2012. De vereenvoudiging, integratie, afstemming en uniformering die daarmee is bereikt, draagt bij aan de door het kabinet gewenste vermindering van de regeldruk en van administratieve en bestuurlijke lasten. Eén set voorschriften vereenvoudigt ook de voorlichting, kennisoverdracht en ontwikkeling van ondersteunende ICT-tools. Dit kan weer leiden tot betere naleving en eenvoudigere handhaving.

Wat verandert wel en wat niet

Er is per 1 april 2012 veel veranderd maar tegelijkertijd is ook veel hetzelfde gebleven.

Integratie, afstemming en uniformiteit

De grootste verandering is dat er vanaf 1 april 2012 één set technische voorschriften is voor het (ver)bouwen, gebruiken en slopen van gebouwen en andere bouwwerken (zoals tunnels, bruggen, overkappingen, schuttingen en straatmeubilair). Bovendien zijn

deze voorschriften qua systematiek, begrippen en begripsbepalingen beter op elkaar afgestemd.

Wettelijke grondslag

Net zoals artikel 2 van de Woningwet het juridische basisartikel was voor het Bouwbesluit 2003, is het dat ook voor het Bouwbesluit 2012. Het is echter niet helemaal hetzelfde artikel 2. Tegelijk met het Bouwbesluit 2012 is een wijziging van de Woningwet in werking getreden (Stb.2009, 324 en Stb.2010, 187). Hiermee zijn ook voorschriften over het gebruiken en slopen van bouwwerken (en het gebruiken van open erven en terreinen) onder de formele reikwijdte van dit artikel gebracht. Dit is de wettelijke basis voor het Bouwbesluit 2012 om ook technische en andere voorschriften over die onderwerpen te geven, zoals voorschriften over het doen van een gebruiks- of een sloopmelding. Deze wetwijziging heeft er voor gezorgd dat de gemeenteraad in de gemeentelijke bouwverordening geen voorschriften over gebruik en sloop meer mag opnemen. Met deze wetwijziging is de eerdere bevoegdheid hiervoor uit artikel 8 van de Woningwet geschrapt.

Materiële reikwijdte

De materiële reikwijdte van het Bouwbesluit 2012 is niet veranderd. Het heeft dezelfde vijf pijlers als het Bouwbesluit 2003. De voorschriften worden gegeven met als doel veilige, gezonde, bruikbare, energiezuinige en voor het milieu zo min mogelijk belastende gebouwen te realiseren. Hoe ziet het nieuwe Bouwbesluit er uit?

Opbouw besluit

De opbouw van het Bouwbesluit 2012 is zoveel mogelijk hetzelfde als van het Bouwbesluit 2003. Hoofdstuk 1 bevat algemene bepalingen, begripsbepalingen en procedurele voorschriften, zoals voorschriften over het doen van een gebruiks- of een sloopmelding. De hoofdstukken 2 tot en met 5 bevatten voorschriften over respectievelijk veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid en energiezuinigheid/milieu. Deze voorschriften, die grotendeels afkomstig zijn uit het Bouwbesluit 2003, hebben betrekking op het (ver)bouwen van bouwwerken en op de staat van bestaande bouwwerken. Hoofdstuk 6 bevat voorschriften over installaties. Deze voorschriften waren verspreid opgenomen in het Bouwbesluit 2003, het Gebruiksbesluit, de gemeentelijke bouwverordeningen en paragraaf 2 van het Barwv. In hoofdstuk 7 staan voorschriften over het gebruik van bouwwerken, open erven en terreinen. Deze voorschriften zijn grotendeels afkomstig uit het Gebruiksbesluit en de gemeentelijke bouwverordeningen. Hoofdstuk 8 bevat voorschriften over het slopen en over het uitvoeren van bouw- en sloopwerkzaamheden. Ook deze voorschriften zijn vooral afkomstig uit de gemeentelijke bouwverordeningen, echter beter op de milieuvoorschriften afgestemd. In hoofdstuk 9 staan de slot- en overgangsbepalingen.

Opbouw voorschriften

De opbouw van de voorschriften is zoveel mogelijk gelijk aan die van het Bouwbesluit 2003. De eisen die in het Bouwbesluit 2012 aan (een deel van) een bouwwerk worden gesteld, zijn afhankelijk van de gebruiksfunctie waartoe dat (deel van het) bouwwerk behoort. Per eis wordt eerst een functioneel voorschrift gegeven (bijvoorbeeld: 'Een te bouwen bouwwerk biedt in een verblijfsgebied bescherming tegen geluid van buiten'). Vervolgens wordt aangegeven dat aan dat functionele voorschrift is voldaan wanneer – bepaald aan de hand van de aangewezen bepalingsmethode – aan de gestelde prestatie-eis

wordt voldaan (bijvoorbeeld: 'Een uitwendige scheidingsconstructie van een verblijfsgebied heeft een volgens NEN 5077 bepaalde karakteristieke geluidwering met een minimum van 20dB'). Bij verschillende prestatie-eisen voor de verschillende gebruiksfuncties wordt gebruik gemaakt van een aansturingstabel. Deze geeft aan welk voorschrift van de betreffende paragraaf op welke gebruiksfunctie van toepassing is. Ook onder het Bouwbesluit 2012 mag op een andere dan de in het voorschrift bedoelde manier aan het voorschrift worden voldaan. Dit mag mits die andere manier ten minste dezelfde mate van bescherming van veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en/of milieu biedt als met het betreffende voorschrift is beoogd (gelijkwaardigheidsbeginsel).

Inhoud

De inhoud van de voorschriften is bij de integratie in het Bouwbesluit 2012 in beginsel beleidsneutraal overgenomen. De integratie had namelijk niet tot doel om eisen te verzwaken of te verlichten.

Voor de voorschriften uit de gemeentelijke bouwverordeningen is uitgegaan van de modelbouwverordening (MBV) van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

Het grootste deel van de voorschriften is verdwenen uit de MBV en staat in het Bouwbesluit 2012. Wat nog in de MBV staat zijn voorschriften over tegengaan van bouwen op verontreinigde bodem, stedenbouwkundige voorschriften en voorschriften over de organisatie van de welstandscommissie. De VNG heeft dit verwerkt in wijzigingen van de MBV, die op 23 september 2011 aan haar leden zijn gezonden.

Vereenvoudigingen, integratie, afstemming en uniformering van voorschriften kunnen niet altijd zonder consequenties voor de inhoud worden doorgevoerd. Sommige voorschriften uit het Bouwbesluit 2012 verschillen daarom van eerdere voorschriften. Ook zijn in het Bouwbesluit 2012 enkele Europese ontwikkelingen verwerkt. Voorbeelden daarvan zijn de Eurocodes voor constructieve veiligheid, de Europese brandklassen en de afstemming met de EU-Richtlijn Bouwproducten, de EU-Richtlijn Stedelijk afvalwater en de EU-Richtlijn Omgevingslawaai.

Ook ervaringen bij de praktijktoepassing van de eerdere voorschriften, afkomstig van signalen van externe organisaties, het Overlegplatform Bouwregelgeving (OPB), de Helpdesk Bouwregelgeving en de Adviescommissie Praktijktoepassing Brandveiligheidsvoorschriften, zijn in de huidige voorschriften verwerkt. Daarnaast zijn wensen van de Tweede Kamer verwerkt. Naast algemene wensen, zoals beperking van lasten- en regeldruk en vereenvoudigingen door integratie, afstemming en uniformering, betreft dat een aantal specifieke wensen:

1. aanscherping van de Rc-waarde voor isolatie van de gebouwschil,
2. voorschriften voor buitenbergingen en buitenruimten bij nieuwbouwwoningen,
3. voorschriften voor veilig gebouwonderhoud bij nieuwe gebouwen,
4. voorschriften voor duurzaam bouwen en
5. voorschriften voor bouwen in risicozones en plasbrandaandachtsgebieden.

Punt 3 treedt op 1 juli 2012 in werking. Artikel 5.2 dat de energieprestatiecoëfficiënt (epc) betreft treedt eveneens op 1 juli 2012 in werking. Tot dat moment gelden de epc-voorschriften van het Bouwbesluit 2003. Punten 4 en 5 zullen ook later dan 1 april 2012 in werking treden.

Een belangrijke vereenvoudiging geldt voor verbouw. Er hoeft bij verbouwen van bijvoorbeeld leegstaande kantoren tot woningen geen toestemming meer te worden gevraagd aan de gemeente middels een ontheffing. Het Bouwbesluit 2012 bevat een landelijk uniform verbouwniveau.

Algemene principes bij het Bouwbesluit 2012

Enkele algemene principes en termen uit het Bouwbesluit 2012, zoals gelijkwaardigheid, vrije indeelbaarheid e.d., zijn in aparte infobladen toegelicht. Termen die iets meer toelichting vragen staan hieronder.

Minimum niveau

Het Bouwbesluit 2012 geeft het minimumniveau waaraan bouwwerken moeten voldoen. Een hoger niveau mag altijd om de kwaliteit van het bouwwerk te verhogen. Bijvoorbeeld: plafonds mogen alle hoogten boven 2.60 meter hebben en verdergaande energiebesparende maatregelen mogen altijd worden toegepast.

Verworven rechten

Het beginsel van verworven rechten houdt in dat de eisen voor bestaande bouwwerken zelden tot nooit worden aangepast. Bestaande bouwwerken hoeven bijna nooit ineens aangepast te worden om te voldoen aan nieuwe eisen. Nieuwe eisen zijn veelal van toepassingen op nieuwbouw. Het Bouwbesluit 2012 heeft daarom in principe geen gevolgen voor bestaande bouwwerken. De 'verworven rechten' gelden ook voor verbouwingen.

Bij verbouwvoorschriften wordt in veel gevallen naar het rechtens verkregen niveau verwezen. In het informatieblad over 'verbouw' wordt verder ingegaan op het rechtens verkregen niveau bij verbouwingen.

Geen lokale koppen

Het Bouwbesluit 2012 stelt eisen op landelijk niveau. Op lokaal niveau kunnen daarom geen zwaardere eisen worden gesteld aan bouwplannen dan die uit het Bouwbesluit. Voorheen waren veel technische eisen gesteld in gemeentelijke bouwverordeningen, waardoor per gemeente de kwaliteitsvereisten konden verschillen.

Gelijkwaardigheid

De eisen uit het Bouwbesluit 2012 waarborgen een bepaalde minimale kwaliteit van het gebouw voor veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en/of milieu. Bij veel eisen is aangegeven op welke wijze deze kwaliteit kan worden behaald. Dit betekent niet dat de gewenste kwaliteit slechts op die ene manier kan worden bereikt. Het Bouwbesluit kent daarom het gelijkwaardigheidbeginsel. Dit beginsel stelt dat bouwers vrij zijn in de wijze waarop ze de geëiste kwaliteit realiseren. In het informatieblad over 'gelijkwaardigheid' wordt hier verder op ingegaan.

Vrije indeelbaarheid

De eisen in het Bouwbesluit zorgen er zoveel mogelijk voor dat gebouwen vrij indeelbaar zijn. Tevens waarborgen eisen aan grote gedeelten van bouwwerken de (bouwtechnische) kwaliteit van de ruimten binnen deze gedeelten. Herindeling van ruimten in gebouwen is hierdoor mogelijk met een beperkt aantal eisen en zo min mogelijk moeilijke en dure verbouwingen. Ook betekent vrije indeelbaarheid dat het herindelen van ruimten vaak vergunningsvrij kan gebeuren. In het informatieblad over 'vrije indeelbaarheid' wordt hier verder op ingegaan.

Officiële publicaties rond het Bouwbesluit 2012

Het Bouwbesluit 2012 is in september 2011 gepubliceerd in het Staatsblad (Stb. 2011, 416) en op 1 april 2012 in werking getreden. Tegelijkertijd is het veegbesluit in werking getreden. Hierin zijn de laatste aanpassingen in de gepubliceerde tekst van het Bouwbesluit 2012 opgenomen. Dit besluit is eind december 2011 gepubliceerd in het Staatsblad (Stb. 2011, 676). Deze documenten vormen samen het Bouwbesluit 2012. Daarnaast geldt de aangepaste ministeriële regeling. Hierin staan vooral aanvullende bepalingen voor voorschriften uit het Bouwbesluit 2012. Deze regeling is eind december 2011 gepubliceerd in de Staatscourant (Stcr. 2011, 23914). Besluiten die in het verleden waren afgestemd op het Bouwbesluit 2003 en het Gebruiksbesluit zijn ook vanaf 1 april 2012 aangepast. Hierin gaat het vooral om verwijzingen naar andere besluiten en regelingen, zoals het Besluit en de ministeriële regeling omgevingsrecht (Mor). De wijzigingen in de indieningvereisten zijn gepubliceerd in de Wijzigingsregeling Mor in Staatscourant 2011, 21436. Daarnaast is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) aangepast omdat de sloopvergunning is veranderd in een sloopmelding (art. 2.2 Wabo). Deze wijzigingen gelden eveneens vanaf 1 april 2012.

Wie hebben er meegepraat?

Het Bouwbesluit 2012 is in overleg met diverse branches en overheden tot stand gekomen. Op voorstel van verschillende partijen zijn voor een aantal situaties de voorschriften aangepast. Alle wijzigingen in de bouwregelgeving worden via een overlegronde voorgelegd aan het Interdepartementaal overleg bouwregelgeving (IOB), de Juridisch Technische Commissie (JTC) en het Overlegplatform Bouwregelgeving (OPB). Via het IOB wordt gekeken of andere departementen problemen hebben met de wijzigingen als het gaat om 'hun' gebouwen. Denk hierbij aan cellen, scholen en Rijksgebouwen. De JTC kijkt of er technisch- inhoudelijke haken en ogen zijn en het OPB brengt uiteindelijk advies uit over de voorgenomen wijzigingen aan de verantwoordelijke minister. Het JTC en het OPB bestaan uit vertegenwoordigers van alle bouwpartijen.

Daarnaast zijn diverse onderzoeken uitgevoerd. De Adviescommissie praktijktoepassing brandveiligheidsvoorschriften heeft de nieuwe brandveiligheidsvoorschriften bekeken en de Vereniging Bouw- en Woningtoezicht Nederland heeft, in samenwerking met BNA, NLI-ingenieurs, Uneto-VNI, Bouwend Nederland en de NVBR, een praktijktest met het besluit uitgevoerd. NEN heeft de consequenties van het besluit voor de afstemming tussen voorschriften en NEN-normen bekeken en diverse onderzoeks bureaus hebben in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) specifieke aspecten onderzocht. De resultaten van deze en andere onderzoeken zijn verwerkt in het Bouwbesluit 2012.

Meer informatie?

De inwerkingtreding van het Bouwbesluit 2012 is ondersteund door een goede uitleg van het besluit. De voorlichtingsmiddelen die hierbij zijn ingezet zijn divers.

- Van september tot en met december 2011 zijn gratis opleidingen voor het bevoegde gezag gegeven. Bij deze trainingen is gebruik gemaakt van het Praktijkboek Bouwbesluit 2012. Een pdf-versie hiervan kunt u vinden op www.rijksoverheid.nl.
- Deze brochure is het nieuwe algemene informatieblad over het Bouwbesluit 2012. Er zijn diverse informatiebladen over verschillende onderwerpen uit het Bouwbesluit 2012. Deze staan op www.rijksoverheid.nl/bouwregelgeving.
- Op <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving/bouwbesluit-2012> staat de integrale tekst van het Bouwbesluit 2012 en het bijbehorende Besluit wijziging Bouwbesluit 2012 (veegbesluit). Samen vormen zij het nieuwe Bouwbesluit. Ook staat hier een doorlopende tekst van de bijbehorende toelichtingen. Op dezelfde site staat een transponeringstabel waarin is terug te vinden waar artikelen uit het Bouwbesluit 2003, het Gebruiksbesluit, de Model Bouwverordening (MBV) en andere relevante regelgeving zijn terecht gekomen in het Bouwbesluit 2012.
- Op 25 april 2012 vindt een congres over het Bouwbesluit 2012 plaats. Tijdens deze dag gaan betrokkenen met elkaar in gesprek over het nieuwe Bouwbesluit. De minister van BZK zal deze dag openen.
- Er zijn en worden diverse presentaties in het land gegeven en artikelen gepubliceerd over het Bouwbesluit 2012. De bestaande Helpdesk bouwregelgeving en brandveilig gebruik en de Adviescommissie praktijktoepassing brandveiligheid zijn voortgezet.
- Het meldpunt Bouwbesluit 2012 is opengesteld. Hier kan men melding doen van een inconsistentie of onduidelijkheid in het Bouwbesluit 2012, de bijbehorende ministeriële regeling en de indieningvereisten die gelden bij het aanvragen van een omgevingsvergunning voor bouwen.

Meer informatie over het Bouwbesluit 2012 is te vinden op de website van de rijksoverheid www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving. In de digitale Nieuwsbrief Bouwen met Kwaliteit wordt ruim aandacht aan het Bouwbesluit 2012 besteed. Op bovengenoemde website kunt u zich op deze nieuwsbrief abonneren.